

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Michala Mazance v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, Masarykova 31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 9. 2013, čj. 22992/13/5000-14402-809436, v řízení o námitce podjatosti vznesené žalobcem,

t a k t o :

Soudci specializovaného senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL. M., JUDr. Pavel Vacek a Mgr. Hana Ptáčková **n e j s o u** vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu – pobočka v Liberci pod sp. zn. 59 Af 17/2014.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (věc byla usnesením ze dne 13. 12. 2013, čj. 30 Af 118/2013 – 9, postoupena Krajskému soudu v Ústí nad Labem jako soudu místně příslušnému) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj, Územní pracoviště v Liberci o zastavení řízení ze dne 12. 4. 2013, čj. 482947/13/2601-24401-507481, a potvrdil napadené rozhodnutí.

[2] Žalobce vznesl dne 9. 4. 2014 námitku podjatosti všech soudců správních senátů Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci s návrhem na jejich vyloučení. Uvedl, že projednávaná věc musí být přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, jinak opět reálně hrozí, že uvedenými soudci bude „*pokračováno v dalším pokračování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudů.*“

[3] Je-li účastníkem řízení vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u rozhodujících soudců bude shledán důvod k vyloučení. V případě, že tomu tak není a že tedy nic nebrání v tom, aby soudci, jimž věc byla či bude přidělena, ji projednali a rozhodli, postrádá zkoumání podjatosti dalších soudců daného soudu smysl, neboť není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc projednat. Žalobce namítl podjatost všech soudců Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci. Podle rozvrhu práce

již věc byla přidělena senátu 59 tohoto soudu, který bude rozhodovat ve složení: Mgr. Lucie Trejbalová, Mgr. Karolína Tylová, LL. M. a JUDr. Pavel Vacek; členy senátu může zastoupit soudkyně Mgr. Hana Ptáčková. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto čtyřem soudcům. Teprve byla-li by námitka shledána důvodnou a byli-li by tito soudci vyloučeni z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud ke zkoumání podjatosti ostatních soudců. I při posuzování námítky podjatosti je totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen potud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[4] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

[5] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námítky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o ní je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Příslušnost soudu je tedy zásadně dána zákonem a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než

dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[6] Z toho, jak žalobce svou námitku formuloval, má soud za to, že žalobce dovozuje podjatost soudců z jejich dřívějších rozhodnutí, když uvádí: „*protože jinak opět reálně hrozí, že (...) soudci Krajského soudu v Hradci Králové bude pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudu.*“ Podle § 8 odst. 1 *in fine* s. ř. s. okolnosti spočívající v rozhodování soudce v jiných souvisejících či nesouvisejících věcech nemůže vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je ve vztahu k hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudců krajského soudu v jiných žalobcových věcech tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti.

[7] Soudci správních senátů krajského soudu (rozvrhem práce určení, jakož i ti, kteří by je v případě potřeby zastoupili) ve vyjádření k námitce podjatosti uvedli, že žádný z nich se necítí být podjatým v souzené věci, nemají žádný osobní vztah k věci ani k účastníkům řízení ani je osobně neznají a nepodíleli se na projednávání věci před správním orgánem. Nejvyšší správní soud má z uvedeného vyjádření za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudců krajského soudu Mgr. Lucie Trejbalové, Mgr. Karolíny Tylové, LL. M., JUDr. Pavla Vacka a Mgr. Hany Ptáčkové při projednávání a rozhodování nyní posuzované věci z důvodu jejich poměru k účastníkům či k předmětu řízení. Skutečnost, že by žalobce byl subjektivně případně přesvědčen o opaku, ještě není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudce krajského soudu za podjaté. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnými objektivními skutečnostmi, z nichž by se mohl dovozovat opak (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68). Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudců k dané věci a k účastníkům, jenž by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudci moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat.

[8] Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se uvedení soudci podíleli na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl žalobce účastníkem a v němž se soudce podílel na rozhodování), nýbrž instancně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ však v nyní posuzované věci nejde.

[9] Nejvyšší správní soud proto rozhodl o námitce podjatosti vůči soudcům Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

[10] V důsledku tohoto způsobu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.). Je tomu tak proto, že v důsledku přednostního rozhodnutí o námitce podjatosti vznesené žalobcem a nevyloučení uvedených soudců z projednávání a rozhodování předmětné věci nenastala situace, že by pro vyloučení soudců specializovaných senátů místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 11. června 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu